Regeringskansliet

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Grekland 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Grekland är en parlamentarisk demokrati med ett lagstadgat skydd för mänskliga rättigheter, som i regel respekteras. Den långvariga ekonomiska krisens effekter i kombination med förekomsten av korruption, har dock inneburit att åtnjutandet av dessa rättigheter på olika sätt begränsats. Krisen har framförallt påverkat redan utsatta grupper negativt.

Rättsväsendet är delvis ineffektivt och delvis sårbart för utomstående intressen. Människorättsorganisationer har också konstaterat att polisvåld är ett problem. Organisatoriska och infrastrukturella problem påverkar de medborgerliga och politiska rättigheterna negativt och vissa gruppers rättigheter kränks. Andra utmaningar för Grekland på mänskliga rättighetsområdet är jämställdhet mellan könen och arbetstagares rättigheter.

Grekland är ett land med EU-mått mätt stora ekonomiska ojämlikheter. Mer än en miljon människor av landets närmare 11 miljoner invånare lever i fattigdom.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Grundlagen förser landet med ett separat och självständigt domstolsväsende. Rättsstatens principer präglar författningen och till betydande del samhällsstyrningen. Det finns fungerande bromsklossar angående förändringar av författningen. I praktiken är dock rättssystemet ineffektivt och korruptionen utbredd, inte minst vad gäller skatteförvaltning och

offentlig upphandling. Befolkningens tilltro till myndigheter och makthavare är låg.

Möjligheten för medborgare att idka ansvarsutkrävande gentemot beslutsfattarna begränsas på grund av brist på kontrollfunktioner och transparens. Kontrollen av det statliga maskineriet är bristfällig och politiserad. Lagarnas komplicerade utformning försvårar deras tillämpning.

En polariserad parlamentarisk situation och den pågående ekonomiska krisens behov av lösningar har inneburit påfrestningar på demokratin och rättsstatens principer. Oavsett vilket parti som suttit vid makten har en stor del av lagstiftningsarbetet genomförts skyndsamt, utan en ingående och gradvis utskottsbehandling i parlamentet. Det påskyndade lagstiftningsarbetet, där många lagar ofta har snabbehandlats, har begränsat möjligheten till insyn från både parlamentariskt håll, media och andra instanser. Landet hamnar på låga nivåer bland OECD-länderna gällande styrning och reformkapacitet enligt *Sustainable Governance Indicators Network* (SGI).

Domstolar är formellt självständiga från regeringen och parlamentet. Domare och åklagare verkar i ett system av förfaranderegler, tillsynsrutiner och karriärsrelaterade mekanismer avsedda att motverka korruption. Tillsättandet av poster inom den dömande makten görs genom en intern hierarki. Dock gäller detta inte de allra högsta positionerna vilka tillsätts av regeringen. Europarådets grupp av stater mot korruption (GRECO) har framförfört att den exekutiva makten i teorin kan avsätta en domare när som helst och att det därmed finns risk för påverkan från politiker på flera nivåer i rättsväsendet.

Nationella och internationella människorättsorganisationers rapporter om diskriminering, våld mot kvinnor och barn, hantering av asylärenden och polisvåld betonar inte sällan personers bristfälliga tillit till rättsväsendet. Även näringslivets förtroende för domstolarnas förmåga att lösa tvister eller driva fall mot staten är lågt.

AEAJ (*Association of European Administrative Judges*) konstaterade 2015 att rättsväsendets del av den totala statsbudgeten – 0.36 procent – var mycket låg, och att den ekonomiska krisen gör ett effektivt skydd av mänskliga rättigheter svårt. AEAJ betonade även principen att ett domstolsbeslut inte får kränkas eller ändras av andra delar av statsmakten. I Grekland har dock

beslut från högsta domstolen upphävts på grund av nya lagar relaterade till den ekonomiska åtstramningsprocessen. Domstolarna har sedan 2015 i högre grad agerat i linje med internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Författningen från 1975 föreskriver allmänna och pluralistiska val, rätten att strejka, politisk jämlikhet och ytterligare garantier för en demokratisk styrning. Det är fritt att kandidera i val, förutom för aktiva militärofficerare. Senast observerade val var 2012 av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter konstaterade 2015 att kvinnor är underrepresenterade i beslutsfattandet. Greklands kvoteringslag, som föreskriver att 30 procent av kandidaterna i varje parti ska representeras av ett av könen följs inte. Verbala påhopp mot kvinnor i politiken förekommer tämligen frekvent. Kvinnors misstag eller framgångar tenderar i större utsträckning förknippas med deras könstillhörighet.

Medborgarnas tillit till makthavare och myndigheter är genomgående låg. Många greker har uttryckt en känsla av maktlöshet och avsaknad av delaktighet i de politiska beslut som härrör från räddningspaketen, vilka ses som påtvingade utifrån. Misstro mot staten och rättsapparaten ses av många medborgare som en grundorsak till extrema rörelsers framgångar. Även det sjunkande valdeltagandet, i det senaste valet 56 procent, speglar det minskade förtroendet från medborgarna.

Social utsatthet och exkludering har tydligt ökat under krisen. Fler än en miljon människor faller under fattigdomsgränsen. Minoriteter och personer i fattigdom, som även före krisen hade sämre förutsättningar i samhället, är dem som påverkats mest negativt. Familjen som institution är mycket viktig. Individen är ofta mer beroende av familjen än av välfärdsstaten. Detta påverkar individens förhållningssätt till samhället, demokratin och till övriga medborgare.

Det civila samhällets utrymme

Civilsamhällesorganisationer och media tillåts generellt att verka fritt från godtyckliga ingrepp och att granska och agera när rättighetskränkningar uppdagas. Demonstrationer, civil olydnad och ockupation av institutioner förekommer. Studenter och akademiker fortsätter att vara starka samhällskritiska aktörer.

Ett antal nya civilsamhällesorganisationer har etablerats under krisen och värnar personers mänskliga rättigheter när staten inte lever upp till sina åtaganden.

Civilsamhällets styrka kan anses vara svagare i jämförelse med många andra europeiska länder. Förutom den ekonomiska krisens effekter på de sociala institutionernas kvalitet, och den politiska krisens effekter på folkets förtroende för demokratin, påverkas tilliten mellan individer av klientelismen i samhället.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Tortyr är förbjudet enligt lag. Det förekommer inga av staten sanktionerade politiska mord. Det finns inga rapporterade fall av politiska fångar.

Enligt amerikanska utrikesdepartementets rapport om människohandel är Grekland såväl ett mottagarland som transitland för människohandel, både för sexuella ändamål och tvångsarbete. I riskzonen för människohandel för sexuella ändamål befinner sig främst kvinnor och barn från östra och södra Europa, södra Asien, Nigeria och Kina. Vad gäller tvångsarbete är främst män och barn från östra Europa, södra Asien och Afrika i riskzonen. Flykting- och migrantkrisen har medfört att ensamkommande barn och kvinnor blivit särskilt sårbara för människohandel. Regeringen vidtar aktivt åtgärder för att bekämpa människohandel. Den nationella rapportören mot människohandels kontor samordnar insatser och koordinering på statlig nivå.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter uttryckte 2015 oro för övervåld från polisen vid gripanden, särskilt mot romer och migranter samt att advokat inte regelmässigt närvarat vid förhör.

Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr (CPT) rapporterade 2015 att övervåld användes kontinuerligt för att framtvinga erkännanden och att personer med utländsk bakgrund varit särskilt utsatta.

CPT framhåller en undermålig drift av fängelser som resulterar i att frihetsberövade personer riskerar att fara illa på grund av våld och sjukdomar. Trängsel, dålig hygien, förfallna fastigheter, stress, våld, brist på meningsfulla aktiviteter och brist på vård bidrar till att CPT hävdar att situationen tangerar omänsklig och nedvärderande behandling. Även förhållandena i förvar eller i de häkten där migranter hålls bedöms vara undermåliga av den grekiske ombudsmannen för mänskliga rättigheter.

Dödsstraff

Dödsstraff är förbjudet enligt den grekiska författningen.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Författningen och lagen förbjuder godtyckliga frihetsberövanden och kvarhållanden. Vad gäller häktningsbeslut är förutsättningen att åklagare har beslutat om åtal mot den misstänkte och vidarebefordrat ärendet till rannsakningsdomare. Denne kan, efter att en genomförd förundersökning påvisat att förutsättningar enligt lag finns, i samråd med åklagare fatta ett häktningsbeslut. Häktningstiden får inte överstiga 18 månader för grova brott och nio för mindre allvarliga brott.

Hellenic League for Human Rights (HLHR) rapporterar om godtyckliga frihetsberövanden under demonstrationer. Det förekommer även att personer blivit gripna i preventivt syfte.

Rättssäkerhet

Författningen och lagen garanterar ett självständigt domstolsväsende och rättssäkerhet inklusive rätten till en rättvis rättegång, att informeras om anklagelser och anses som oskyldig till motsatsen bevisats. Rättegångar är offentliga. Det finns inga militära domstolar i landet. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter noterar att processuella garantier för häktade personer är lagstadgade men att kränkningar av dessa är återkommande. Vidare menar kommittén att rätten till juridiskt biträde inte uppfylls tillräckligt och att den häktades advokat ofta är passiv under förhör. CPT har vidare konstaterat att frihetsberövade personer inte alltid informeras om sina rättigheter eller vad de anklagas för.

Straffrihet

Enligt CPT finns det i rättsväsendet brist på opartiskhet och korrekthet i utredningar om övervåld från polisen. Anmälningar om polisvåld utreds vanligtvis internt. CPT har betonat att sådana utredningar måste vara externa samt med åklagare inkluderad i processen.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Pressfrihet och yttrandefrihet garanteras enligt författningen och respekteras generellt. Medieutbudet i landet är pluralistiskt och speglar merparten av de politiska riktningarna. Det mest populära medieutbudet, som ägs av inhemska oligarker, är dock politiskt vinklat.

Författningen tillåter åklagare att konfiskera utgivna skrifter som anses kränka kristendomen. Hädelse är förbjudet enligt lag och kan ge fängelse.

International Press Institute rapporterar att journalister till följd av attacker från extremister, ofta i samband med demonstrationer samt bristande rättslig uppföljning av dessa, börjat idka självcensur. Institutet kritiserar även domstolars avvägning mellan ärekränkning och yttrandefrihet, exempelvis vad gäller information som ligger i allmänhetens intresse. I Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex placerade sig Grekland på 89:e plats för år 2016, jämfört med 34:e plats år 2009.

Mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfrihet skyddas i Greklands författning. Demonstrationer och manifestationer förekommer ofta. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter kritiserade 2015 Grekland för att ha brustit i sitt skydd av fredliga demonstranter och journalister som blivit attackerade av extrema grupper, däribland Gyllene gryning. Kommittén riktade även kritik mot Grekland för säkerhetsstyrkornas och polisens behandling av demonstranter.

Religions- och övertygelsefrihet

Religionsfrihet råder enligt författningen. Religionstillhörigheten har uppskattats till 98 procent grekisk-ortodox, 1,3 procent muslimsk samt 0,7 procent andra religioner. Det judiska samfundet och den muslimska minoriteten i Thrakien erkänns som officiella religiösa entiteter. Den senare har i lagen särskilda rättigheter gällande giftermål och arv, vilka ofta är diskriminerande mot kvinnor och flickor. Regeringen erkänner islamisk sharia lag som den lag som reglerar familje- och civila affärer för den

muslimska minoriteten i Thrakien. Staten har särskilda band till den grekisk-ortodoxa kyrkan och har gett särskilda privilegier till denna.

FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering understryker att lagen angående hädelse är problematisk då det finns en risk för diskriminerande tillämpning.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Rätten till arbete garanteras i författningen och staten ska enligt lag verka för att förhindra tvångsarbete och verka för goda arbetsvillkor och för att skapa arbetstillfällen. Diskriminering i arbete är förbjuden enligt lag, men det finns rapporter om att det förekommer. Till exempel rapporterade *The Greek Transgender Support Association* om diskriminering på grund av könsidentitet eller sexuell läggning inom alla arbetsområden.

Ungefär en fjärdedel av den totala arbetsstyrkan är medlemmar i fackliga organisationer. Det finns tre huvudsakliga fackförbund. Medlemskap i det fackförbund som organiserar offentligt anställda är betydligt högre än i fackförbundet för privatanställda. Fackförbunden kännetecknas av en hög politisering. Grekland har ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta centrala konventioner.

Krisen i Grekland och reformerna som följde av den har förändrat relationerna mellan arbetstagare och arbetsgivare. Reformer som har påverkat fackförbundens ställning har försvagat anställdas rättigheter – exempelvis är det möjligt för arbetsgivare att fatta beslut om lönesänkningar vid sidan av kollektivavtal. ILO konstaterar att nya lagar under åtstramningsprocessen riskerar att undergräva kollektivavtal och arbetstagares rättigheter.

År 2016 låg den generella arbetslösheten på cirka 23 procent, varav 75 procent utgjordes av långtidsarbetslöshet. För ungdomar låg arbetslösheten på 50 procent. Till följd av hög arbetslöshet inklusive långtidsarbetslöshet, försämrade villkor på arbetsplatserna och delvis försämrade möjligheter för facklig verksamhet, bedömer nationella människorättsorgan att Grekland helt eller delvis kränker flera arbetsrelaterade rättigheter.

Krisen har drabbat kvinnor hårt. Generellt har lönerna minskat med 25 procent inom offentlig sektor, vilket framförallt påverkat kvinnor. Gapet mellan kvinnors och mäns löner har vidgats.

Tvångsarbete är olagligt i Grekland. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter framförde dock kritik mot Grekland 2015 för landets hantering av fall rörande människohandel för arbete och för sexuell exploatering. Arbete i informell sektor innebär avsaknad av lagstadgade rättigheter kring arbetet och ökad risk för exploatering. Den informella ekonomin uppgår till cirka 30 procent.

Barn får arbeta under särskilda former, med särskilda uppgifter och i ett begränsat antal timmar.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Den förväntade medellivslängden i Grekland på 80,9 år är bland de högsta i världen. Mödradödligheten är låg, med 3 dödsfall per 100 000 födslar.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa har påverkats av krisen då sjukhus lidit av bristande resurser vad gäller bland annat personal och mediciner. Marginaliserade grupper har drabbats hårt under krisen. Migranter, särskilt papperslösa, möts av hinder vad gäller rätten till hälsa.

Rätten till laglig och säker abort är lagstadgad och kan utföras upp till vecka tolv av graviditeten. Vid våldtäkt eller incest kan abort genomföras upp till vecka 19. Flickor under 18 år måste ha skriftligt intyg från målsman för att genomföra abort. Lagen ger sjukvårdspersonal rätt att neka till att utföra abort under förutsättning att ansvarig läkare kan hänvisa till en annan kollega för att utföra abort. Tillgång till preventivmedel är genomgående hög. Sex- och samlevnadsundervisning i skolorna är dock mycket begränsad.

EU-organet *European Environment Agency* konstaterar stora miljöproblem som luftföroreningar, skadade vattenresurser, minskad biodiversitet, färre naturområden, miljöfarliga transportsätt, miljöfarliga städer och en bristfällig avfallshantering. Miljöfrågor är dock inte särskilt framträdande i politiken.

Rätten till utbildning

Skolgång är obligatorisk i nio år från sex års ålder. Statliga skolor och universitet är kostnadsfria. Trots låg finansiering, reformering, nedskärningar

och en stundtals kaotisk situation på universiteten ger *Sustainable Governance Indicators Network* (SGI) det grekiska skolsystemet godkänt. Studier i privatskolor på kvällar och helger anses av många vara ett nödvändigt komplement till den allmänna skolan. I Grekland förväntas män och kvinnor studera i ungefär 17 år, vilket är i linje med OECD-snittet.

Undervisning om mänskliga rättigheter förekommer i skolor. Runt 65 procent av eleverna i åttonde klass var 2010 bekanta med den universella deklarationen om de mänskliga rättigheterna. Den grekiska kommissionen för mänskliga rättigheter efterfrågade 2015 ett holistiskt förhållningssätt till mänskliga rättigheter i skolundervisningen.

Val av inriktning inom gymnasieutbildningen och högre utbildning är tydligt uppdelade efter kön. Nio av tio elever på ingenjörs- och byggprogrammen är pojkar. En liknande, om än något mer utjämnad, uppdelning kvarstår på universitet. De utbildningar som män går motsvarar vanligtvis de yrken som är högre betalda.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Hushållens genomsnittliga resurser är mer än 30 procent lägre än genomsnittet i OECD-länder. Samtidigt går i snitt 26 procent av inkomsten till boende vilken är en av de högsta nivåerna bland OECD-länder. Få har kunnat lita på tillräckligt stöd från statliga sociala skyddsnät. Det sociala skyddsnätet domineras av pensioner.

Enligt UNDP:s index för mänsklig utveckling är Grekland högt utvecklat globalt sett, men ligger med europeiska mått mätt lågt och dras ned av levnadsstandarden. Siffror från Eurostat visar att 36 procent av befolkningen riskerar fattigdom och social exkludering.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Principen om kvinnors och mäns lika rättigheter är inskriven i författningen.

Den grekiska kommissionen för mänskliga rättigheter (NCHR) har dock kritiserat lagarna om diskriminering för att vara otillräckliga. Patriarkala attityder liksom diskriminering är frekvent förekommande enligt människorättsorganisationer. Grekiska inrikesministeriets generalsekretariat

för jämställdhet (Isotita) har påtalat att politiken som följt stöd- och låneprogrammen inte inkluderar frågor om kvinnors rättigheter.

Kvinnor är underrepresenterade på alla nivåer i politiken och ledande positioner. År 2016 är 10 procent av styrelseledamöterna vid grekiska börsnoterade bolag kvinnor och cirka 20 procent av platserna i parlamentet innehas av kvinnor. Enligt *World Economic Forums Gender Gap Report* från 2016 är grekiska kvinnors generella inkomst endast 57 procent av männens.

Våld inom hemmet faller inom allmän strafflag. *Marangopolous Foundation for Human Rights* (MFHR) framför att våldet mot kvinnor ökar och att mörkertalet uppskattas vara stort. Av samtalen till Isotitas hjälplinje 2011–2015 berörde 83 procent våld i hemmet. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter riktade 2015 kritik mot den höga nivån av våld i hemmet liksom brister i rättsväsendet i hantering av detta som utgjordes av få utredningar och åtal, lindriga straff och otillräckligt antal jourhem för kvinnor och flickor som utsatts för våld. Isotita utför ett mycket seriöst, kompetent och engagerat arbete. Arbetet har under senare tid även uppmärksammats positivt av bland annat FN.

Barnäktenskap är olagligt förutom gällande den muslimska minoriteten i Thrakien, där några barnäktenskap godkänts.

Barnets rättigheter

Barnaga är förbjudet. Sexuellt umgänge med barn under 15 år är förbjudet.

Barnfattigdomen var relativt utbredd redan före krisen och har förvärrats med den. Enligt Eurostat var 37 procent av Greklands barn under 2015 inom riskzonen för barnfattigdom och social exkludering. Barn med lågutbildade föräldrar hamnar i högre grad i barnfattigdom. Unicef har rapporterat om hur krisen undergrävt sociala systems förmåga att fånga upp och stödja barn i behov.

Det har upprättats särskilda skolor för romska barn. Landets ombudsman för mänskliga rättigheter har krävt att romska barn och barn ur majoritetsbefolkningen ska gå tillsammans i skolan, inte minst för att söka minska segregationen av den romska minoriteten. Vidare har ombudsmannen och Unicef påtalat att det förekommer diskriminering av

barn i skolan på grund av språk, religion samt könsidentitet och sexuell läggning.

Barnarbete och människohandel med barn för sexuella ändamål förekommer i den informella ekonomin och drabbar framför allt barn från marginaliserade grupper.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Enligt *International Minority Rights Group* (MRG) finns flera minoriteter i landet varav omkring 630 000–830 000 albaner, 200 000 vlacher, 95 000 arvaniter, 100 000–200 000 etniska slav-makedoner, 160 000–250 000 romer, 90 000 turkar och 35 000 pomaker. Minoriteter utsätts inte sällan för diskriminering och fördomar bland allmänheten och i arbetslivet. Grekland erkänner endast den muslimska minoriteten i Thrakien som officiell minoritet. Lausanne-fördraget från 1923 reglerar den muslimska minoritetens rättigheter på grundval av religion.

Grekland har kritiserats av FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering för att inte föra statistik över etniska och religiösa minoriteters situation samt att muslimer och andra grupper inte ges möjlighet till självidentifikation.

MRG belyser 2016 en ökad misstänksamhet mot minoriteter. Nynazistiska partiet Gyllene grynings uppviglande retorik tillsammans med den utbredda missnöjdheten med samhällsutvecklingen har skapat utrymme för ökad intolerans vilket i sin tur ökat förekomsten av hatpropaganda och attacker mot minoriteter, flyktingar och migranter.

FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter påtalade 2015 brister i samband med tvångsavhysningar av boplatser för romer då erbjudande om alternativt boende saknats. Ett särskilt sekretariat för romers sociala inkludering har inrättats av regeringen, vilket planerar riktade program inom bland annat hälsa, utbildning och sysselsättning för romer som bor i läger.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Samkönade officiella relationer möjliggjordes 2015 med en ny lag. Att ingå äktenskap eller och adoptera är fortfarande otillåtna för samkönade par.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter understryker omfattningen av stereotyper och fördomar om HBTQ-personer och frånvaron av ett adekvat bemötande från myndigheterna i fall av diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. I en undersökning från EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) från 2012 uppgav hälften av de tillfrågade HBTQ-personerna att de blivit fysiskt och/eller sexuellt angripna minst en gång under det senaste året. Enbart en av tio personer vars rättigheter hade kränkts anmälde detta.

Civilsamhällesorganisationen *Colour Youth* kritiserar Grekland för bristande diskrimineringslagstiftning vad gäller HBTQ-personer. För att korrigera juridiskt kön kräver staten att personen diagnostiseras som sjuk och genomgår en könskorrigerande operation. Den grekiska kommissionen för mänskliga rättigheter (NCHR) kritiserar processen för att vara tidsödande och kränkande och menar att det i praktiken innebär att personer tvingas till sterilisering.

Flyktingars och migranters rättigheter

Grekland beviljar asyl till flyktingar. Landet har varit hårt prövat sedan den stora flykting- och migrationskrisen tilltog 2015. Under 2015 anlände 856 723 flyktingar och migranter till Grekland. Antalet anländande har minskat drastiskt sedan mars 2016.

Mottagningskapaciteten är begränsad men har förbättrats avsevärt. På grund av gränskontroller i grannländer har flyktingar och migranter blivit kvar i Grekland.

Den grekiska staten har nära samarbeten med flera aktörer, inklusive UNHCR, FRONTEX och EU. De grekiska civilsamhällesorganisationernas och enskilda människors insatser har fått stor nationell och internationell uppskattning för sitt stöd till migranter.

Det förekommer dock rasism och diskriminering mot flyktingar och migranter. Europadomstolen uttryckte 2016 oro angående rapporter om misshandel av migranter.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lagen förbjuder diskriminering på grund av funktionsnedsättning i anslutning till arbete, utbildning och vård. Lagen behandlar även vissa statliga förpliktelser inom utbildning och hjälp med transporter.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter uppmärksammade 2015 att personer med funktionsnedsättning diskrimineras gällande möjligheten till utbildning, arbete och vård. Personer med allvarlig funktionsnedsättning ges till exempel i allt för hög grad lugnande medicinering, blir inlåsta och i allmänhet begränsade i sina liv. Kommittén konstaterade att den ekonomiska krisen drabbat personer med funktionsnedsättning. Organisationer för personer med funktionsnedsättning har framfört att vården inte är tillräcklig, att det råder brist på utbildad personal, sociala välfärdstjänster och utbildning.

Det har uppskattats av nationella människorättsorganisationer att endast nio procent av allmänna byggnader är helt tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen kritiseras av nationella människorättsorganisationer för att inte föra statistik eller genomföra utredningar för att effektivt kunna åtgärda diskriminering.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter*, International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1997. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades även dessa 1997.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*, International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1985. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har varken undertecknat eller ratificerats.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering*, International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1970.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1983. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2002.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1988. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades 2014.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1993. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter och det tillhörande protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2003 respektive år 2008.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2012.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* ratificerades år 2015.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* ratificerades år 1960. Det tillhörande protokollet ratificerades 1968.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen*, Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2002.

Regionala instrument

Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, *The Convention for the*

Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR) ratificerades år 1974.

Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter, *Framework Convention for the protection of National Minorities,* undertecknades år 1997 men har inte ratificerats.

Europeiska stadgan om landsdel- eller minoritetsspråk, *European Charter for Regional or Minority Languages,* har inte undertecknats.

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence,* undertecknades år 2011 men har inte ratificerats.

Europarådets straffrättsliga konvention om korruption, *Criminal Law Convention on Corruption,* ratificerades år 2007.

Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Den stora mängden personer som migrerat till Grekland under 2015-2016 har resulterat i flera samarbeten med stater, statliga organisationer och frivilligorganisationer. Flera svenska organisationer är och har varit på plats för att bistå migranter och flyktingar. Sverige bistår med experthjälp till EU:s gränskontrollorgan FRONTEX och asylorgan EASO.

Grekland är ett av de länder som tar emot mest EU-medel. EU-organs tillsyn och utredning har en viktig betydelse för landets hållbara utveckling. Grekiska politiska företrädare ser Sverige som en viktig samarbetspartner i arbetet för jämställdhet och mänskliga rättigheter och det pågår ett aktivt samarbete inom vissa områden.

I den universella granskningsmekanismen (UPR) vid FN:s råd för mänskliga rättigheter gav Sverige rekommendationer som bland annat berörde arbetet med att värna om full respekt för de mänskliga rättigheterna för, och icke-diskriminering av, den romska befolkningen i Grekland. Rekommendationer gavs även angående situationen för invandrare och villkoren i häkten.